

Παρακινώντας τους φοιτητές Υγείας και Κοινωνικής Φροντίδας να επιλέξουν μια καριέρα στη Γεροντολογία μέσω καινοτόμου εκπαίδευσης

G. Schoofs¹, A. Coffey², P. Sourtzi³, A. Stizel⁴, T. Žiljak⁵

Εισαγωγή

Σε όλη την Ευρώπη οι πληθυσμοί γερνούν γρήγορα. Αυτή η δημογραφική τάση παρουσιάζει στην κοινωνία τεράστιες προκλήσεις, που συμπεριλαμβάνουν μια αυξανόμενη ζήτηση για φροντίδα και φροντιστές με συγκεκριμένες ικανότητες στη φροντίδα ηλικιωμένων ενηλίκων. Δεδομένου ότι στις μέρες μας η φροντίδα των ηλικιωμένων μπορεί να θεωρηθεί εμπόδιο στην επαγγελματική δραστηριότητα και η κατάσταση στο μέλλον θα μπορούσε να γίνει χειρότερη, θα πρέπει να δοθεί προσοχή στον τρόπο που θα προσελκύονται περισσότεροι επαγγελματίες προς μια καριέρα στη φροντίδα των ηλικιωμένων. Ένα πιθανό πεδίο δράσης είναι η παρακίνηση των φοιτητών στην επιλογή μιας καριέρας στη γεροντολογία. Ερευνητικές μελέτες υποδεικνύουν ότι η στάση των φοιτητών προς τους ηλικιωμένους διαμορφώνεται κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσής τους (Coffey et al., 2015). Αυτό σημαίνει ότι οι μαθησιακές εμπειρίες μπορεί να είναι ένας σημαντικός παράγοντας που μπορεί να συμβάλει στην προθυμία τους να επιλέξουν μια επαγγελματική καριέρα στη γεροντολογία.

Είναι απίθανο οι φοιτητές με εμπειρίες από φτωχό περιβάλλον μάθησης να επιλέξουν μια καριέρα στη γεροντολογία (Coffey et al., 2015; Haron, Levy, Albagli, Rotstein, & Riba, 2013; Brown, Nolan, Davies, Nolan, & Keady, 2008; Nolan, Brown, Davies, Nolan, Keady, 2006). Οι εμπλουτισμένες εμπειρίες μάθησης όχι μόνο εστιάζουν στη γνώση και τις δεξιότητες, αλλά κάνουν τους φοιτητές να συνηθιστούν πόσο προκλητική και ανταποδοτική μπορεί να είναι η φροντίδα των ηλικιωμένων. Ο Nolan (2006) περιγράφει στο Πλαίσιο των Έξι Αισθήσεων τι χρειάζονται οι φοιτητές κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσής τους για να έχουν θετικές εμπειρίες μάθησης και ο Koh (2012) επιβεβαιώνει ότι η καινοτομία κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσης είναι σημαντική στη βελτίωση της συνολικής ικανοποίησης από τη διαδικασία της μάθησης.

Σκοπός και Ερευνητικά Ερωτήματα

Επειδή η εκπαίδευση μπορεί να είναι ένας σημαντικός παράγοντας που συμβάλλει στην προθυμία των προπτυχιακών φοιτητών να επιλέξουν μια σταδιοδρομία στη γεροντολογία, ο στόχος της παρούσας μελέτης ήταν να διαμορφώσει μια απάντηση στο εξής ερώτημα: «Ποιες καινοτόμες μέθοδοι μάθησης/κατάρτισης στον τομέα της εκπαίδευσης μπορεί να συνεισφέρουν στην προθυμία των φοιτητών να εργαστούν με ηλικιωμένους;». Για την επίτευξη αυτού του στόχου, έγινε βιβλιογραφική ανασκόπηση για την απόκτηση

¹ University College Leuven-Limburg, Belgium

² University College Cork, Ireland

³ National and Kapodistrian University of Athens, Greece

⁴ Carinthia University of Applied Sciences, Austria

⁵ Public Open University Zagreb, Croatia

καλύτερης γνώσης των αναγκών των φοιτητών και την ανάκτηση κριτηρίων για την καινοτομία στην εκπαίδευση. Καλές πρακτικές διδασκαλίας και μάθησης στη γεροντολογία, που χρησιμοποιούνται στο Βέλγιο, την Ιρλανδία, την Αυστρία, την Ελλάδα και την Κροατία συλλέχθηκαν και αναλύθηκαν με βάση τα κριτήρια που βρέθηκαν στη βιβλιογραφία. Αυτές οι καλές πρακτικές, οι οποίες πληρούν τα κριτήρια, θα ονομάζονται βέλτιστες καινοτόμες πρακτικές.

Μεθοδολογία

Διεξήχθη ποιοτική έρευνα για την ανακάλυψη καινοτόμων καλών πρακτικών των μεθόδων διδασκαλίας και μάθησης στη γεροντολογία, που χρησιμοποιούνται στο Βέλγιο, την Ιρλανδία, την Αυστρία, την Ελλάδα και την Κροατία, και οι οποίες μπορούν να επηρεάσουν θετικά τις αντιλήψεις των φοιτητών για μια επαγγελματική σταδιοδρομία στη γεροντολογία. Ζητήθηκε η γνώμη της βιβλιογραφίας για να βρεθούν τα κριτήρια που καθορίζουν αν η μέθοδος εκπαίδευσης ή κατάρτισης θα μπορούσε να ονομαστεί μία καινοτόμος καλή πρακτική. Τα κριτήρια αυτά βρέθηκαν μοντέλο των Έξι Αισθήσεων του Νόλαν (2006) και στην περιγραφή της καινοτομίας στην εκπαίδευση από τον Murray (2013).

Ένα υπόδειγμα, με βάση τα προαναφερόμενα κριτήρια, διανεμήθηκε σε ανώτερα εκπαιδευτικά ιδρύματα στις συμμετέχουσες χώρες μέλη Βέλγιο, Ιρλανδία, Ελλάδα, Κροατία και Αυστρία, προκειμένου να συλλεχθούν πιθανές καινοτόμες βέλτιστες πρακτικές. Τα συμπληρωμένα υποδείγματα αναλύθηκαν με ένα επαγωγικό τρόπο και τα αποτελέσματα παρουσιάστηκαν χρησιμοποιώντας το εκπαιδευτικό μοντέλο του Miller (1990), το οποίο είναι ένα μοντέλο μάθησης που βασίζεται στην ανάπτυξη ικανότητας. Μόνο εκείνες οι πρακτικές που, σύμφωνα με τον Nolan (2006) μπορούν να οδηγήσουν σε πλούσιες εμπειρίες μάθησης και αξιολογήθηκαν ως καινοτόμες συμπεριλήφθηκαν.

Αποτελέσματα

Καταγράφηκαν είκοσι-τρεις (23) καλές πρακτικές, οι οποίες περιλαμβάνουν στοιχεία από το Πλαίσιο των Έξι Αισθήσεων του Nolan (2006). Ως εκ τούτου, μπορούν να θεωρηθούν ως ικανοποιητικά παραδείγματα βέλτιστων πρακτικών για την εκπαίδευση μελλοντικών επαγγελματιών υγείας και κοινωνικής φροντίδας.

Μετά την υποβολή των είκοσι-τριών βέλτιστων πρακτικών στα κριτήρια καινοτομίας, επιλέχθηκαν είκοσι οι οποίες θεωρούνται ως καινοτόμες βέλτιστες πρακτικές.

Για καλύτερη κατανόηση των αποτελεσμάτων χρησιμοποιήθηκε το μοντέλο του Miller, με σκοπό να δομηθούν οι καινοτόμες βέλτιστες πρακτικές, σύμφωνα με τα τέσσερα επίπεδα ικανοτήτων.

Παρ' όλ' αυτά, σύμφωνα με τα αποτελέσματα, δεν είναι εφικτό να συγκριθούν οι καινοτόμες βέλτιστες πρακτικές μεταξύ τους, λόγω του ότι το μοντέλο των Έξι Αισθήσεων δεν έχει δημιουργηθεί για να χρησιμοποιείται με αυτόν τον τρόπο. Όμως, οι αναλύσεις μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να επιστήσουν την προσοχή σε κάποιες συνδέσεις που απουσιάζουν σε σχέση με το Πλαίσιο των Αισθήσεων. Οι καινοτόμες βέλτιστες πρακτικές μπορούν να βελτιωθούν δίνοντας περισσότερη προσοχή στη συμπλήρωση των εννοιών των αισθήσεων οι οποίες δεν καλύπτονται.

Οι καινοτόμες βέλτιστες πρακτικές βρίσκονται ως παράρτημα στην έκθεση της μελέτης, η οποία βρίσκεται στην ιστοσελίδα του προγράμματος ELLAN <http://ellan.savonia.fi/index.php/news>

Συμπεράσματα

Σύμφωνα με τη βιβλιογραφία, η εκπαίδευση είναι ένας τρόπος για να βοηθήσει στην προσαρμογή των αντιλήψεων των φοιτητών για εργασία με ηλικιωμένα άτομα και να τους δώσει κίνητρα για μια επαγγελματική σταδιοδρομία στον τομέα αυτό. Πλούσια εκπαιδευτικά περιβάλλοντα και καινοτομία στην εκπαίδευση για τη γήρανση, με έμφαση στις γνώσεις, δεξιότητες, προκλήσεις και ανταμοιβές, μπορούν να αυξήσουν το ενδιαφέρον για εργασία με ηλικιωμένα άτομα.

Ποιοτική έρευνα ανέδειξε είκοσι παραδείγματα καινοτόμων βέλτιστων πρακτικών για την εκπαίδευση των προπτυχιακών φοιτητών σε θέματα υγείας. Η κάθε μια από τις πρακτικές αυτές έχει την προοπτική να παρέχει στους φοιτητές θετικές εμπειρίες μάθησης και να ενδυναμώσει την άποψη ότι η σταδιοδρομία στη γεροντολογία απαιτεί ειδικές δεξιότητες, είναι πρόκληση και συνάμα μπορεί να είναι ανταποδοτική.

Οι καινοτόμες βέλτιστες πρακτικές που καταγράφηκαν στην παρούσα μελέτη μπορούν να εφαρμοσθούν στην εκπαίδευση για διάφορα επίπεδα ικανοτήτων. Η παρούσα μελέτη υποδεικνύει τρόπους, όχι μόνο για την προετοιμασία των προπτυχιακών φοιτητών, αλλά και να τους δώσει ερεθίσματα να επιλέξουν μια επαγγελματική σταδιοδρομία στη γεροντολογία.

Παρ' όλ' αυτά, λόγω των περιορισμένων πόρων και χρόνου του προγράμματος, δεν κατέστη δυνατό να αξιολογηθεί η αποτελεσματικότητα των καινοτόμων βέλτιστων πρακτικών.